

ضرورت بهره‌گیری از دیپلماسی فرهنگی برای پیشبرد دیپلماسی آب / جنگ آینده بر سر آب خواهد بود

آب به عنوان یک منبع طبیعی مشترک، عنصری حیاتی برای بشر است که مرزهای سیاسی، اقتصادی و فرهنگی را به رسمیت نمی‌شناسد. ارتباط مستقیم بین امنیت آبی، امنیت انسانی و امنیت ملی دولت‌ها از یک سو و وجود حوضه‌های آبریز و آبخوان‌های مشترک بین المللی متعدد در دنیا از سوی دیگر، سبب شده است که سامانه‌های آبی به نحو اجتناب‌ناپذیری به یک مقوله سیاسی و امنیتی در دنیا تبدیل شوند و پیوند درهم تنیده «آب، سیاست و امنیت» را ایجاد کنند.

به گزارش دفتر روابط عمومی آبفای استان، باتوجه به تغییرات اقلیمی، افزایش جمعیت و به تبع آن افزایش تقاضا برای آب و چالش‌های دولت‌های همجوار درباره رودخانه‌های مرزی در نیاز بیشتر به آب‌های مشترک، می‌توان گفت تقریباً از دهه ۶۰ تاکنون، اقدامات زیادی از سوی کشورهای ذینفع برای تغییر برخی مواد معاهدات و کنوانسیون‌های بین‌المللی مربوط به استفاده از آب رودهای مشترک صورت گرفته است. به رغم دگرگونی‌های بی‌سابقه در صحنه جغرافیای سیاسی جهان، در بیشتر مناطق جهان، آب همواره یک عنصر کلیدی در سیاست خارجی کشورها بوده است.

در سراسر تاریخ بشر دسترسی به آب، شرطی اساسی برای توسعه اجتماعی، اقتصادی و پایداری فرهنگ و تمدن بوده است. امروزه در مناسبات میان کشورها، آب به عنوان عامل ملی بسیار تأثیرگذار مطرح شده زیرا مصرف آب در سالهای اخیر به نحو بی‌سابقه‌ای افزایش یافته است به شکلی که برخی از صاحب‌نظران قرن ۲۱ را «قرن آب» نامیده‌اند. گزارش‌های خبری نشان می‌دهد، شدت خشکسالی‌ها و گستردگی این وضعیت آب و هوایی در کشورهای جنوب شرق آسیا طی ۲۰ سال گذشته افزایش یافته است. خشکسالی‌های شدید و طولانی مدت باعث شده تا تولید محصولات کشاورزی در این کشورها پایین آمده و امنیت غذایی و زندگی روزمره جوامع غالباً فقیر این کشورها را تهدید کند. خشکسالی در کشورهای جنوب شرق آسیا منحصر به محدود کردن مصرف آب در حوزه کشاورزی نشده بلکه مصارف شهری و صنعتی را هم تحت تأثیر قرار داده است و تبعات بلندمدتی را هم در حوزه زیست محیطی و هم برای مردم در حوزه‌های اجتماعی، اقتصادی، کشاورزی، امنیت غذایی، توسعه درآمدی، فقر و بیکاری اکلویژیک به بار آورده است.

مسائل مربوط به بحران و مدیریت آب از دیدگاه سازمان ملل متحد پس از مشکل جمعیت به عنوان دومین مسئله اصلی جهان شناخته شده است، اما این مساله چندان که باید جدی گرفته نمی‌شود. چنانچه دولت‌ها اقدامات بیشتری را در زمینه سازگاری و کاهش تأثیرات رخدادهای شدید اقلیمی بر کشاورزی و معیشت روستایی انجام دهند، می‌توان از بروز چنین مشکلاتی خودداری کرد.

به باور کارشناسان، جنگ‌های آینده و خشونت‌های مدنی و اجتماعی عمدتاً از کمبود منابع آب، غذا، جنگل و شیلات ناشی خواهد شد. همچنین کم‌آبی و خشکسالی باعث نابودی زمین‌های کشاورزی، کاهش تولید مواد غذایی، افزایش بیکاری، مهاجرت از روستاها به شهرها، افزایش حاشیه نشینی خواهد شد که این مسائل معضلات اقتصادی و امنیتی در پی خواهد داشت.

این روزها همه جای کشور، بحث از خشکسالی آب زیرزمینی و منابع آبی جاری است؛ آذربایجان شرقی نیز این روزها حال خوشی ندارد و تنش آبی در کلان‌شهر تبریز و چند شهر دیگر استان، دغدغه مردم و نهادهای مسوول است.

آذربایجان شرقی ششمین استان پرجمعیت ایران محسوب می‌شود. استان آذربایجان شرقی از سمت شمال به جمهوری‌های آذربایجان، ارمنستان و نخجوان، از سمت غرب و جنوب غرب به استان آذربایجان غربی، از سمت شرق به استان اردبیل و از سمت جنوب شرق به استان زنجان مرزبندی شده است.

استان دارای آب و هوای سرد کوهستانی بوده و کل محدوده آن را کوه‌ها و ارتفاعات تشکیل داده‌اند. مساحت استان آذربایجان شرقی ۴۵،۴۹۱ کیلومتر مربع است و جمعیت آن نیز در سال ۱۴۰۰ خورشیدی بالغ بر ۴،۰۴۰،۴۰۰ نفر برآورد شده است.

تبادل اطلاعات، ایده‌ها و دیدگاه‌ها و همچنین هم‌افزایی و تعامل سازنده بین دستگاه‌های دولتی و غیردولتی، تأثیری چشمگیر بر سرعت و کیفیت ارائه خدمات توسط دستگاه‌های متولی در مناطق مختلف شهری و روستایی دارد که منجر به افزایش سطح رضایتمندی آحاد مختلف مردم می‌شود.

آبفای استان آذربایجان شرقی، یکی از ارگان‌هایی است که تعامل سازنده با سایر نهادهای دولتی و غیردولتی را با هدف هم‌افزایی و تسریع در ارائه خدمات بهتر به مشترکین، در دستور کار خود قرار داده است.

و با همکاری و همراهی ادارات سعی در آموزش کارمندان و خانواده‌های آن‌ها نموده تا با صرفه‌جویی و مصرف درست آب علاوه بر آموزش فرزندان خودشان برای نسل‌های آینده نیز آبی باقی بماند.

شرکت آب و فاضلاب آذربایجان شرقی در ادامه حوزه فرهنگی با عقد قرارداد با آموزش و پرورش استان و سایر شرکت‌ها و انجمن‌های علمی تخصصی در حوزه آموزش همگانی قدم‌های خوبی برداشته است.

در این راستا برگزاری جشنواره نخستین واژه آب در مدارس استان و همچنین برگزاری پویش بانوی آب و سنت خانه تکانی و برگزاری نشست‌های علمی تخصصی با اساتید دانشگاه و افراد فعال در حوزه آب سعی در آموزش درست نموده است.

همچنین شرکت آب و فاضلاب با نصب بنر در سطح شهر و حضور فعال در رسانه‌ها و فضای مجازی اقدام به آموزش همگانی نیز کرده است. واقعیت این است که امروزه «صرفه‌جویی» تنها راهکار موثر و کارآمد برون‌رفت از «تنش آبی» جاری در آذربایجان شرقی و دیگر مناطق ایران اسلامی و اصلی‌ترین تدبیر در

دسترس برای صیانت از آب به عنوان «مایه حیات» برای سال های آینده است.

اهمیت این مساله زمانی مشخص می شود که اداره هواشناسی آذربایجان شرقی مبنی بر بی سابقه بودن کمبود بارش و گرمای فوق العاده تبریز در ۷۰ سال اخیر هشدار می دهد و از سوی دیگر پیش بینی های هواشناسی، حاکی از آن است که استان امسال نیز با پدیده کم بارشی دست به گریبان است که مردم باید با صرفه جویی در مصرف آب، آینده نگری کنند.

توجه داشته باشیم که بحران آب، یک خطر جدی است و امید که همه دست به دست هم دهیم و با صرفه جویی تنها ۱۰ درصدی در مصرف آب، منابع آب را برای خود و فرزندان مان تضمین کنیم.